

Росоха Володимир Васильович,
д. е. н., професор, головний науковий співробітник відділу організації менеджменту, публічного управління та адміністрування
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
Петриченко Олександр Анатолійович,
к. е. н., доцент кафедри аналізу та статистики
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця
Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У МОЛОЧНІЙ СФЕРІ

Формування економічних відносин належить до фундаментальних проблем. Рационально побудовані економічні відносини впливають на ділову активність, конкурентоспроможність, ефективність суб'єктів господарювання, визначають тенденції розвитку підприємств, насичення агропродовольчого ринку продукцією вітчизняного виробництва, створюють рівні умови для відтворення і зростання виробничого й людського капіталу.

Система економічних відносин утворюється внаслідок структурної взаємодії трьох взаємозалежних і взаємообумовлених підсистем (рис.).

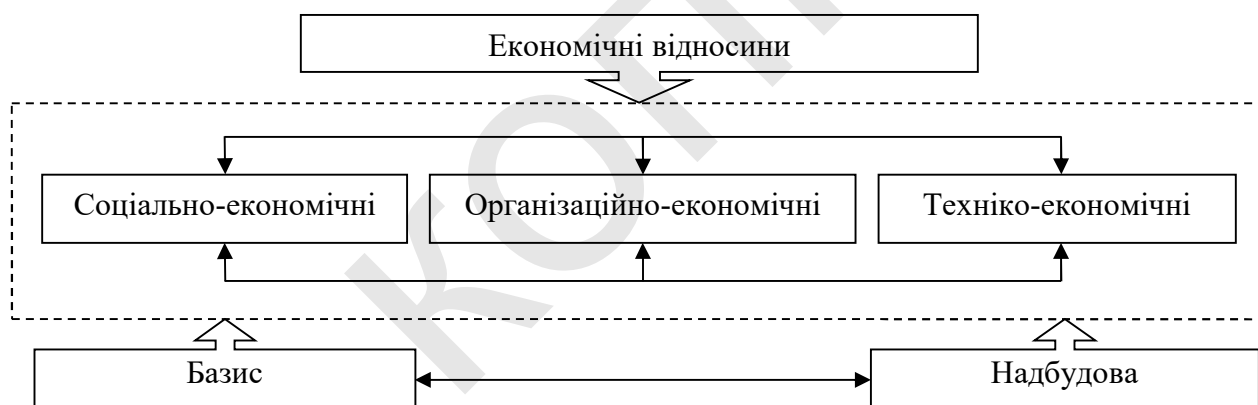

Рис. 1 Система економічних відносин

Соціально-економічні (виробничі) відносини, теоретичним виразом яких виступають категорії гроші, ціна, заробітна плата, дохід, прибуток, виникають між суб'єктами молочної галузі (індивіди, домогосподарства, агропромислові підприємства, торгові компанії, фінансово-кредитні установи, держава). Водночас вони включають в себе відносини між людьми щодо привласнення засобів виробництва, робочої сили і результатів праці.

Організаційно-економічні відносини формуються в процесі управління (менеджмент, маркетинг, організація виробництва і праці). Техніко-економічні відносини являють собою відносини спеціалізації, кооперування, інтегрування, концентрації виробництва, обміну діяльністю між людьми, відношення людей до речей як факторів виробництва.

З огляду на внутрішню будову економічних відносин соціально-економічні відносини є суспільною формою розвитку продуктивних сил, організаційно-економічні – організаційною (управлінською), а техніко-економічні – речовою, які перебувають у взаємозв'язку і взаємодії.

В умовах інтеграції України у світовий економічний простір, викликаній зростанням ролі зовнішньої торгівлі у відтворювальному процесі й посиленням впливу кон'юнктури ринку на економіку країни, важливим завданням стало визначення зовнішньоекономічних векторів молочної сфери, формування її експортного потенціалу, виходу молокопереробних підприємств на зовнішні продовольчі ринки, підвищення конкурентоспроможності і якості продукції.

Усунення технічних бар'єрів у торговельних відносинах між країнами зумовило необхідність посилення ролі стандартизації й запровадження кращих практик у діяльності компаній. Необхідною умовою розвитку молочної сфери стало забезпечення технологічних умов виробництва молока, постійний контроль за його якістю при заготівлі у різних категоріях господарств та виготовленні молочних продуктів на молокозаводах, запровадження підприємствами систем управління якістю та відповідністю продукції міжнародним стандартам.

Для підвищення рівня якості продукції зазвичай використовують міжнародні стандарти ISO серії 9000, що регламентують вимоги до систем управління якістю Quality management system (QMS) і є загальними для будь-яких підприємств. QMS ґрунтуються на 8 принципах (роль лідера, залучення працівників, орієнтація на споживача, процесний підхід, системний підхід, взаємовигідні відносини з постачальниками, ухвалення рішень на підставі фактів, постійне поліпшення) та передбачають механізми сприяння підвищенню ефективності системи управління загалом. До них належать, зокрема, визначення загальної мети та її декомпозиція на цілі всіх підрозділів; застосування циклу PDCA (плануй–дій–перевірй–поліпшуй) до кожного процесу; аналіз невідповідностей та розробка коригувальних і запобіжних заходів; системне запровадження процедури внутрішніх аудитів тощо.

За ідеологією міжнародних стандартів ISO серії 9000 система якості має бути взаємопов'язана з усіма видами діяльності підприємства, що визначають якість продукції, а впровадження QMS слугує інструментом для досягнення результату в конкурентному середовищі на внутрішньому і зовнішньому ринках, забезпечує прозорість відносин між партнерами різних країн.

Проте нинішній стан молочної сфери характеризується як нестабільний. Для виробництва якісної продукції необхідно провести сертифікацію молочно-товарних ферм та обладнання більшості молокозаводів з поступовою заміною застарілих технологій виробництва і переробки молока.

Кризові явища у сфері виробництва молока, невисока якість сировини та готової продукції, низький рівень купівельної спроможності й доступності до неї значної кількості споживачів ускладнюють ситуацію в молочної сфері. У сучасних умовах розвитку економіки ці проблеми набувають особливої гостроти й потребують поєднання зусиль та збалансування інтересів усіх зацікавлених сторін – виробників, споживачів, громадських і державних

організацій, що зумовлює потребу в підвищенні рівня інституційного забезпечення розвитку молочної сфери агропромислового виробництва.

Савка Марія Володимирівна,
аспірант спеціальності 051 – економіка
Мурдзяк Тетяна Василівна,
бакалавр спеціальності “Облік та оподаткування”
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника”
м. Івано-Франківськ
Україна

ЕТИКА І ЕТИКЕТ КЕРІВНИКА ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Успішне ведення бізнесу залежить не тільки від добре дослідженого ринку, а й від таких його складових, як психологія, етика та культура, а також соціальна відповідальність керівника фермерського господарства.

Етика бізнесу полягає у ділових відносинах із підлеглими, а також з партнерами по бізнесу й, навіть, конкурентами. Морально-етичні норми поведінки людини найкраще розкриваються в спілкуванні. Етичний аспект спілкування може бути розкритий через моральний зміст міжособистісних стосунків. В основі етики ділових відносин повинні бути координація і гармонізація інтересів сторін. При цьому важливо, щоб стосунки здійснювались етичними засобами і в ім'я морально виправданих цілей. Ринкові відносини надають діловим партнерам свободу вибору, разом з тим вони збільшують кількість варіантів рішення, породжуючи комплекс певних етичних дилем [1].

Будь-яка людина, яка займається веденням бізнесу, повинна в першу чергу налагодити стосунки із підлеглими, дбати про їхній комфорт, з розумінням ставитися до ідей та вподобань, бути відповідальним стосовно всього, що відбувається у фермерському господарстві. Кожна людина унікальна по-своєму, тому потрібно до кожного з них знайти індивідуальний підхід. Тільки тоді, коли керівник знайде той чи інший підхід, успішна робота у господарстві дасться взнаки, а разом з тим буде досягнуто очікуваний прибуток.

Бізнес – це перш за все хобі. Справа, яка повинна приносити користь та задоволення, а разом з тим – прибуток. Сучасне виробництво вимагає від працівників максимальної відповідальності та самостійності у виконанні покладених на них завдань, досягненні цілей, а також нових економічних ідей, які будуть сприяти покращенню виробничої діяльності. У зв'язку з виконанням вищесказаного, керівник повинен повністю довіряти та покладатися на свого підлеглого, надавати йому свободу дій у виконанні покладених на нього завдань.